

sosialurin

telf. 14720 . 11820

box 76, 3800 Tórshavn

Útgevandi: Føroya Javnaðarflokkur

Fyrirtaksstjóri: Tórfinn Smith

Bláðstjóri: Vilhelm Johannessen (ábyrgd)

Bláðmenn: Hogni Djurhuus

Jóhann Mortensen

Jan Müller

Lýsingar: Arne Thomsen

Uppseting: Sosialurin

Prent: Dimmalætting

Framtíðin

HJÁ okkum eru røddirnar, sum tala tað dørpu samfelagsmyndina, farnar at aðrøna í hvørjum. Eitt nú hoyrdu vit útgerðarmenninar greiða frá, hvussu úrslitið skarst í 1978. Niðurstøðan, samandrætturin, karakterurin var toluligur, men ikki nóg gott.

VIT finga at hoyra, at rækjuskipini høvdu greitt sínar skyldur í 1978 og somuleiðis línuskipini, ið høvdu havt tveir túrar í Newfoundland, meðan línuskipini til ísfisk høvdu havt hall. Hjá nótaskipunum var úrslitið so hampuligt, men ídnaðarskipini høvdu havt eitt ringt ár í 1978. Hjá ísfiskatrolarunum var vánaligt ár og eisini langfaratrolararnir høvdu ringt ár.

BURTURÜR hesum kunnu vit so gera okkum metingar um 1979, sum nú er at knappast um helvtina.

TAÐ vit vita er, at útreiðslurnar eru stórliga vaksnar, at oljan stóðugt krevur meira, at ræurnar ikki eru vorðnar rúmari har vit royna. Tann prishækking, sum eisini er royndur lutur, hevur ilt við at vinna á øktu útreiðslunum.

TANN politiski veruleikin er tann, at vit mega leggja alla orku í at finna eina nýtuliga loysn. Landsstýrið samráðist í lötuni við lánistovnarnar um útsetan ella leingjan av lániskyldunum, soleiðis at hesi illa fyrirkomnu skipini fáa tann skáan, sum krevst. Men tað er sjálvsagt ikki nóg varandi loysn.

MEST veldst um at selja til besta marknaðin. At vit dubba okkum enn betur, at vit viðgera ráfiska-nøgðina vit veiða í enn størri mun heima hjá okkum sjálvum.

TIL tess krevst politiskur vilji — og eisini vilji til at síggja tað neyðuga í tí at hugsa um aðrar vinnuvegir enn tann, sum fiskurin gevur, so vit ikki lorka burtur møguleikar, sum liggja fyrri okkum — møguleikar sum kunnu styrkja vinnulívsmynstridøg fjøltátta tað.

Nú Smyril byrjaði aftur siglingar sínar á Seyðisfjørðin — hevði íslenska sjónvarpið eitt viðtal við Thomas Arabo, stjóra á Strandfaraskipum landsins.

Tað gleddi undirritaða og fleiri aðrar íslendingar frá Eysturlandinum at stjóri Strandferðslunnar var nógdur við siglingar-

nar á Seyðisfjørðin og gav okkum eina litla vón um framhaldandi siglingar hagar komandi árin.

Tað er nú einaferð soleiðis at vit menniskju flest eru eitt sindur »egotisk«, tá vælferð okkara nærmasta er í vanda. Í hesum sambandi vil eg stutt nevna tað — at fleiri tættir í hesi sigling — møguleiga — liggja ikki ljósir fyrri mongum.

Onkur tosar um tap — annar tosar um at rættari hevði verið at siglt á Þorlákshöfn og aftur onnur — at her eigur eitt norront tiltak at taka sær av hesi sigling. Til tað fyrsta er at siga — sjálvandi er neyðugt at lata rutuna vera so økonomiska sum møgulegt. Tá er at visa á at siglingin á Seyðisfjørðin er fleiri tímar styttri enn á

Þorlákshöfn. A hendan hátt sparast ótrúliga nógv av dýrari olju, samtíðis sum skipið er meira sambindandi og aktivt enn annars. Eisini skal tað undirstrikast at allar flogrutur til og frá Íslandi liggja her á Suðurlandinum. Skipafelagini her á landi hava somuleiðis eisini flestar sínar rutur á Suðurlandinum.

Við Smyrli á Eysturlandið skapa færoyingar ikki einans brúgv millum Ísland og hini norðurlöndini + Skotland, men halda uppi bygdameningarpolitikki — sum nærur ómøguligt er at meta, so mikil hesin er.

Við at sigla á Þorlákshöfn í framtíðin — siggi eg litlan vanda verða at gera hetta um veturin, samtíðis sum skipið fram-

haldandi hevur Eysturlandið á skránni. Um veturin kundi ein hugsa sær at ferðaaetlanin gerst rúmligari enn á sumri.

Við at halda á við hesi sigling hava færoyingar skapt sær eina náttúrliga position at yvirtaka eina møguleiga samnorrøna fergu í framtíðin.

Tað hevur verið sagt um færoyingar, meira enn nakran annan at »Bundin er bátleysur maður«. Tað skal verða ynki mitt — nú á sjómannaðegi íslendinga — til færoysku tjóðina, at hon aldri gerst so bundin at gerast bátleys.

Vinarligast,
v/ fleiri frá
Eysturlandinum

Vestarr Lúðvikkson
Bakkafirði Ísland
10/6 -79

tjak og meiningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyrri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvør hevur skrivað brevíni.

MENTANARLIG NIVELLERING

j. m. hevur í Sosialinum nr. 45, 13. juni 1979 eina meining um list fyrri eina millión og um at útskeiða fólk. Hansara sambinding á hesum øki er mest at likna við vanliga rindalismu. Tann knappa milliónin til listarligt prýði av Eysturskúlanum ger ongán arbeiðsmann hjá kommununi arbeiðsleysan.

Føroyska samfelagið hevur í dag bert í persónbilar lagt eitt virði í pengum uppá einar 400 milliónir, umframt tað, sum verður nýtt av eykalutum, benzini, bilsjampu o.ø. Harafurtur kemur so tað, sum tað almenna leggur av ilögum í bilarið. Samanlagt stendur bilarið okkum í einum virði, sum ikki er undir 500 milliónir. Sjónvarpið er nú ein veruleiki. Tey komandi árin fara færoyingar at lata til samans minst einar 100 milliónir bert fyrri sjónvarpstól. Tann knappa milliónin til list í Eysturskúlanum, og tað sum annars verður latið til sosiala, listarliga og mentanarliga menning her á landi, er í samanburði láturliga lítið.

Úr einum javnaðarsjónarmiði átti einki at verið meira greitt enn tað, at listin kemur at verða so nógvum fólkum at gagni sum gjørligt t.d. í skúlum og øðrum hølum har nóg fólk kemur saman. Hvor vildi í dag verið tað vøkru listarliga prýðingina av kommunuskúlaaulini fyruttan. Her er eygað ein góður avloysari hjá oyranum, tá tú ert til konsert ella aðra samkomu. Tað

eigur at verða eitt javnaðarsjónarmið, at øll almenn umhvøvi eiga at vera so vøkur og hugvekjandi sum gjørligt.

Kortini er tað hugstoytt at gera tær royndir, at just javnaðarmenn skulu vera íiva um tað rætta í at prýða ein tann størsta skúla í landinum við list. Tað er ikki tað hugvekjandi, sum sermerkir javnaðarflokkinn í dag, hann er um at gerast keðiligur. Ein gløtti er kortini at Sosialurin nú er eitt tað besta blaði í Føroyum. Hóast avgjørt neyðugt, so er tað ikki nóg mikilið bert at hugsa um almennamál, Suðuroysarsiglingina og Lassar. Tað er eisini neyðugt at menna um ta andaliga livsdygdina hjá fólkum. Tað er neyðugt at menna ta listarliga, mentanarliga og visindaliga skapanina í samfelagi okkara og samstundis skipa soleiðis fyrri, at øll fáa sama rætt og sama veruliga møguleika at fáa gagn av hesi skapan. Tað verður nóg so innantómt í longdini, tá frystiboksir eru fullar, tá bilurin er fluttur frá einum parkeringsøki á annað, tá arbeiðsvikan er styt, og tú hevur eitt sindur av eyka tíð, men veit ikki, hvat tú skalt nýta hana til. Tað er einki úttil til, at tað tilvildarliga útboðið av lættisoppastuttuleika gera fólk lukkuligari — í besta føri styttr hetta bert um lötturnar. Tað er líkt til at javnaðarhugsjónin kemur at skerja seg sjálva munandi, um tað ikki, samstundis sum tað verður arbeiðt imóti at tryggja

tað materiella í livi okkara, eisini verður arbeiðt fram imóti at geva fólk góðar møguleikar fyrri sosialari, mentanarligari og andaligari menning sum gjørligt: og læra at kenna eina aðra gleði enn bert keyps- og nýtslugleðina, sum bert slýkur allar resursir og førir okkum út á sjógv. Framleiðsla av listarligum, andaligum og mentanarligum virðum dálkar ikki og tærir lítið upp á resursirnar. Meginparturin av pappirframleiðslu fer ikki til bókur, men til innballing.

Tað er einki lögdi í, at ein arbeiðsmaður, sum hevur sitið og hoppað á eini brøyt allan dagin er troyttur, tá hann kemur heim aftaná langan arbeiðsdag. Hann er móður og hevur litla tíð at kunna seg við list og tilgona sær kunnleika, kortini ger ein ógvuliga stóran partur av teimum tað. Í nógvum færum er tað lættari at gloyma seg burtur eina løtu í lættisoppalesnaði. Men fyrri tað at arbeiðið krevur alla megri fá fólk, so er tað ikki víst, at tí ikki hovar list. Danir Erik Kjærsgaard segði einaferð: »Tú skalt ongantíð undirmeta vit og skil teirra«. Ein bygdamáður, sum dámdi væl at telva, segði, at honum dámdi ikki at telva móti einum, sum dugdi verri at telva enn hann, tí so fór hann aftur í telvikynstri sínum. Honum dámdi betur at telva móti monnum, sum dugdu betur enn hann, tí so fór hann fram. Fyri tað at fólk sjálvi ikki hava tíð

ella møguleika at hevja sitt andaliga og mentanarliga støði, er tað ikki víst, at tað hóvar teimum best, at tað skal vera sum er.

Tað er ov einfalt at seta spurningin fram soleiðis, sum hann var um at útvega nokrum listafólki um nokur oyru. Tað er tað ikki.

Spurningurin er at lona nokrum listafólki fyrri at skapa eina list, sum verður nógvum fólkum at gagni. Milliónin fer ikki betur av at lata minni etableraðar listamenn prýða skúlan, men hon kundi givið dygdargóðum listarmonnum ein møguleika til at skapa tað, sum teir annars ikki høvdu høvi til. Til menning av teimum ungu og óroyndu eiga aðrir vegir at finnast. Við hvørt má hugsjónin vera til fyrri sína egnu skuld.

Teir fimm býráðslimirnir eiga tókk fyrri sitt dirvi. Tað krevst lítið dirvi til at skarva av teimum uppskotum sum verða lögð fram um jättanir til mentanarlig endamála. Til tað brúk visir knivurin seg altíð at vera nóg hvassur.

Tað hevur eydnast at gera Sosialin til eitt gott blað. Men við javnaðarflokkurin snáka sitt politiska kontrafeiti eitt sindur, so er að avgjørt neyðugt, at hann eisini fer undir at føra ein aktivan mentanarpolitik, hann kann lættliga verða ov gráur og keðiligur. Tað man ikki vera uttan eitt ávist politiskt tev, at Elif Samu-